

Danmarks Samtænkte

Freds- og Stabiliseringsindsatser 2018

Den Interministerielle Samtækningsstyregruppe

Freds- og Stabiliseringsfonden

Årsrapport 2018

Statsministeriet
Udenrigsministeriet
Forsvarsministeriet
Justitsministeriet

Forsidebillede: Dansk stabiliseringsrådgiver i Mosul i november 2018 (foto: UNMAS/Cengiz Yar)

INDHOLD

SAMMENDRAG.....	3
Civile udsendte	5
Freds- og stabiliseringsfonden i tal.....	6
Støtte fordelt på programmer i 2018.....	6
REGIONALE PROGRAMMER	8
Syrien-Irak.....	8
Bekæmpelse af voldelig ekstremisme i Mellemøsten.....	10
Ukraine.....	11
Sahel.....	11
Afghanistan-regionen	14
Afrikas Horn.....	15
Maritim sikkerhed i Guineabugten.....	17
ØVRIGE PROJEKTER OG STRATEGISKE INDSATSER	17
NATO's forsvarskapacitetsopbygning – Georgien og Tunesien	17
Libyen.....	18
FN's Fredsopbygningsfond.....	19
Danmarks FN-pulje.....	19
Det internationale atomagentur, IAEA	19
Retningslinjer for Freds- og Stabiliseringsfonden.....	20
Freds- og Stabiliseringsfonden i 2019	20

SAMMENDRAG

I 2019 vil fokus for det samtænkte danske stabiliseringsengagement være på fortsat implementering af de flerårige programmer for hhv. Ukraine, Sahel-regionen, Afghanistan-regionen og Afrikas Horn, såvel som Danmarks bidrag til FN's fredsofbygningsfond, der alle blev godkendt i 2018. Den næste fase af Syrien-Irak programmet starter op og en ny indsats for maritim sikkerhed i Guineabugten forventes godkendt med henblik på opstart i 2019. Derudover er der også i 2019 afsat midler til fleksibelt og hurtigt at kunne respondere i krisesituationer og ved andre muligheder, der måtte understøtte Fondens prioriteter.

I 2018 har indsatser finansieret gennem Freds- og Stabiliseringsfonden (FSF) været med til at markere Danmark som en troværdig samarbejdspartner i det internationale samfunds fokus på fredsofbygning og stabilisering. Det er et fokus, der er en integreret del af FN's verdensmål, der anerkender sammenhængen mellem fred og bæredygtig udvikling. Fonden har ikke mindst fokus på at bidrage til verdensmål 16 om fred, retfærdighed og institutioner, og afhængig af den specifikke indsats bidrager FSF'en også til andre verdensmål, for eksempel verdensmål 5 om ligestilling og med sit fokus på skrøbelige lande også imødegåelse af irregulær migration.

Prioriteterne for stabiliseringsindsatserne fastlægges på baggrund af en af de politiske prioriteter for Danmarks udenrigs-, forsvars-, sikkerheds- og udviklingspolitik, som er fastlagt i bl.a. Regeringens Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Strategi, Aftale på Forsvarsområdet 2018-2023 (Forsvarsforliget) og Danmarks udviklingspolitiske og humanitære strategi (Verden 2030). Stabiliseringsindsatserne indgår som et element i et bredt dansk internationalt engagement, der desuden omfatter udviklingsbistand, humanitære indsatser, arbejde med skrøbelighed og militære operative indsatser. Som en del af vedtagelsen af Forsvarsforlig 2018-2023 blev det besluttet, at Forsvarsministeriets bidrag til Freds- og Stabiliseringsfonden gradvist øges i forligsperioden fra ca. 84 mio. kr. til 150 mio. kr. i 2023.

Der er i 2018 lanceret en række nye, flerårige freds- og stabiliseringsprogrammer i lande og regioner af strategisk betydning for Danmark. Det

er fordi, regeringen ønsker at være med og tage ansvar, der hvor konflikt og ustabilitet er med til at puste til de udviklinger, der også påvirker Europa og Danmark negativt. Det gælder bl.a. irregulær migration, terrorisme og international organiseret kriminalitet.

Fondens økonomisk største program er det regionale stabiliseringsprogram for **Syrien og Irak**. Første fase af indsatsen udløb ved udgangen af 2018, og et nyt program, der dækker perioden 2019-2021, er blevet lanceret. Henset til de aktuelle behov i både Syrien og Irak - og samarbejdet inden for rammerne af den internationale koalition mod ISIL - er stabiliseringsindsatsen målrettet de umiddelbare stabiliseringsbehov i regionen. Minerydning og basale serviceydelser bidrager til at muliggøre fordrevnes tilbagevenden til nyligt befriede områder i Irak og det nordøstlige Syrien.

Fonden videreførte i 2018 det regionale pilotprogram til forebyggelse og **bekæmpelse af voldelig ekstremisme (Countering Violent Extremism, CVE) i Mellemøsten**. Fokus for programmet, der dækker indsatser i Jordan, Libanon og Irak, er at styrke ISIL-frontlinjestaters kapaciteter til at forebygge og bekæmpe terrorisme. Ved at styrke lokale myndigheders evne til at imødegå rekruttering og finansiering af terrorisme bidrager Danmark til at modgå udbredelsen af voldelig ekstremisme i regionen.

Under det regionale freds- og stabiliseringsprogram for **Sahel**, der blev afsluttet medio 2018, fortsatte Danmark i 2018 støtten til Centre for Humanitarian Dialogue (CHD) og Danish Demining Group (DDG) og deres arbejde med konfliktløsning og skrøbelighed i grænseområdet mellem Burkina Faso, Mali og Niger. I rammen af programmet har Danmark desuden støttet etableringen og opbygningen af G5 Sahel-fællesstyrken, som er en regional indsatsstyrke, der skal bidrage til stabilisering af Sahelregionen. En ny fase af indsatsen i Sahel-regionen blev godkendt i 2018. Det nye program bygger i høj grad på de foregående aktiviteter, men indeholder også et øget fokus på G5 Sahel fællesstyrken.

Tredje fase af programmet for **Afghanistan-regionen** blev påbegyndt i 2018 og løber frem til udgangen af 2020. I 2018 har programmet fokuseret

på bl.a. støtte til udvikling og drift af det afghanske politi, støttefunktioner for den afghanske hær og uddannelse af afghanske officerer. Det blev i 2018 annonceret, at programmet også vil understøtte de igangværende fredsbestræbelser i Afghanistan gennem økonomisk støtte til FN-projektet Salaam Support Group.

På **Afrikas Horn** blev anden fase af freds- og stabiliseringsprogrammet afsluttet i 2018, og et nyt program blev igangsat for de kommende fire år. Siden 2015 har anden programfase bidraget til stabilisering, freds- og statsopbygning i Somalia, rehabilitering af al-Shabaab afhoppere og en styrket regional reaktionsstyrke. Det nye program bygger videre på tidligere prioriteter, men tager et bredere, regionalt sigte på voldelig ekstremisme og fokuserer som noget nyt på grænseoverskridende, organiseret kriminalitet til lands og til vands.

Danmark afsluttede i 2018 første fase af et program med fokus på at forbedre **den maritime sikkerhed i Guineabugten**. Programmet har bl.a. støttet opbygningen af regionale, maritime koordinationscentre og kapacitetsopbygning af specialstyrker. En ny fase af programmet med fokus på fremme af maritim sikkerhed og maritim "governance" i Guineabugten forventes lanceret i 2019.

I 2018 blev det besluttet at etablere et nyt freds- og stabiliseringsprogram for **Ukraine**. Programmet har til formål at forbedre Ukraines kapacitet til at håndtere situationen i det østlige Ukraine gennem målrettet støtte til ukrainske myndigheder og forsvarsinstitutioner bl.a. med henblik på at fremme stabilitet og sikkerhed i Danmarks østlige nærområde. Gennem UNDP støttes et program, der styrker lokal sikkerhed og sammenhængskraft gennem kapacitetsopbygning af både borgergrupper og lokale myndigheder. Desuden støtter Danmark den igangværende reform af Ukraines væbnede styrker herunder videreuddannelse af civile ansatte og træning af enheder fra det ukrainske forsvar m.v.

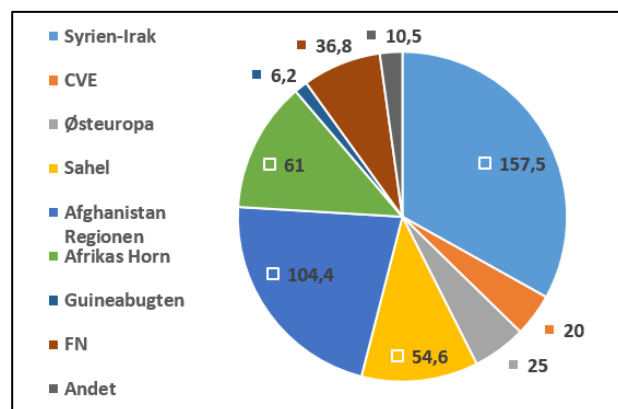
NATO er og bliver hjørnesteinen i dansk forsvar- og sikkerhedspolitik. Kapacitetsopbygning og stabilisering af NATO's nærområder har siden

NATO Topmødet i Wales i 2014 fyldt mere og mere på NATO's dagsorden. Det har Danmark støttet også i 2018 gennem personelbidrag og økonomisk støtte til **NATO's kapacitetsopbygningsindsatser i Irak, Georgien og Tunesien**.

I **Libyen** støttede Danmark i 2018 indsatser, som har til formål bidrage til stabilisering af konflikt-ramte områder, styrke de legitime og internationalt anerkendte statsautoriteter samt fremme opbakning til deltagelse i lokale valgprocesser.

Danmark har i 2018 støttet tre centrale elementer af det Internationale Atomenergiagenturs (IAEA) arbejde. For det første er agenturets arbejde med at mindske risikoen for nuklear terrorisme blevet støttet. Ligeledes har man fra dansk side støttet IAEA's centrale rolle i monitoreringen af atomaftalen med Iran, der bl.a. skal sikre, at Iran ikke udvikler atomvåben. I 2018 er der også givet støtte til IAEA's Nordkorea-enhed, hvilket bl.a. har været med til at forbedre agenturets evne til at overvåge Nordkoreas atomprogram.

Endelig ydede Fonden i 2018 støtte til FN's bestræbelser på at forbedre evnen til at gennemføre fredsbevarende indsatser. Fra dansk side støttedes bl.a. undervisning i udnyttelse af informations- og kommunikationsteknologi ved et FN-uddannelsescenter.

Figur 1: Fordelingen af Fondens midler på regioner og programmer i 2018. Tallene er angivet i mio. kr.

CIVILE UDSENDTE

Ud over aktiviteterne under Freds- og Stabiliseringsfonden har danske civile eksperter været udsendt til krisestyringsmissioner og valgobservationsmissioner finansieret gennem Freds- og Stabiliseringsberedskabet. Beredskabet har i 2018 udsendt eller forlænget 51 langtidsrådgivere til krisestyringsmissioner i bl.a. Irak, Libyen, Somalia, Sahel (Niger og Mali), Ukraine og Georgien. Derudover var der i 2018 udsendt 114 valgobservatører til observationsmissioner i bl.a. Rusland, Tyrkiet, Libanon, Makedonien/FYROM, Sierra Leone og Georgien.

Rigspolitiet har i løbet af 2018 haft 38 polititjenestemænd udsendt som politirådgivere til krisestyringsmissioner og stabiliseringsindsatser i bl.a. Irak, Ukraine, Somalia, Tyrkiet/Syrien, Libanon og Kosovo. Den 31. december 2018 var 23 danske polititjenestemænd udsendt. Derudover har Rigspolitiet i 2018 udsendt i alt 68 politiinstruktører til kortvarige undervisningsopgaver i bl.a. Ukraine og Irak.

FSF OG FN'S 17 VERDENSMÅL

Freds- og Stabiliseringsfondens arbejde er centreret om verdensmål 16: 'Fred, retfærdighed og stærke institutioner'. Fondens programmer støtter ydermere verdensmål 1, 2, 3, 5, 6, 8, 14 og 17.

FREDS- OG STABILISERINGSFONDEN I TAL

Freds- og Stabiliseringsfonden er en tværministeriel fond, der har til formål at støtte indsatser i krydsfeltet mellem sikkerhed og udvikling. Det kan lade sig gøre, fordi FSF'en består af en blanding af midler fra både Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet og kan trække på faglig ekspertise på tværs af centraladministrationen og relevante myndigheder. Det gør Fonden til et fleksibelt instrument, der leverer på Danmarks udenrigs-, sikkerheds-, udviklings-, og forsvarspolitiske prioriteter.

Fondens midler er fordelt på en række regionale programmer, hvor fokus i særdeleshed er på Syrien-Irak, Ukraine, Sahel, Afghanistan Regionen samt Afrikas Horn. Derudover har Fonden en række tematiske indsatsområder såsom bekæmpelse af voldelig ekstremisme, fremme af maritim sikkerhed og ikke-spredning af atomvåben samt strategisk støtte til internationale organisationer, navnlig FN og NATO.

I 2018 indeholdt fonden 477,1 mio. kr., hvilket er ca. 100 mio. kr. mere i forhold til 2017. Af disse midler var ca. 80% udviklingsbistand. Der var under Fonden i 2018 tre finansieringskilder:

- Udenrigsministeriet udviklingsmidler (ODA)
- Udenrigsministeriets ikke-udviklingsmidler (non-ODA)
- Forsvarsministeriets ikke-udviklingsmidler (non-ODA)

Tabel 1: FSF-finansiering (i mio. kr.) i 2018

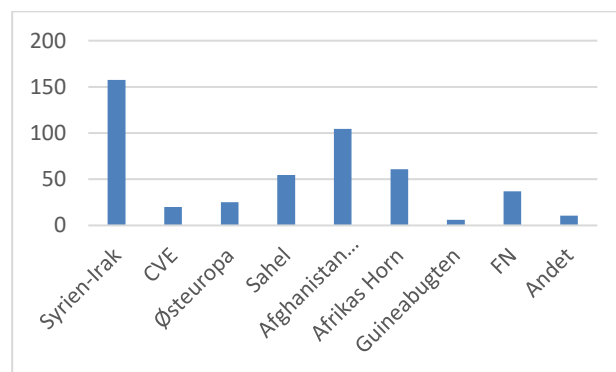
Finansieringskilde ¹ (i mio. kr.)	Ramme	Forbrugt	Uforbrugt
UM (ODA)	380	379,6	0,4
UM og FMN (non-DAC)	11,1	11,1	0,0
FMN (non-DAC)	86,0	85,3	0,7
Total	477,1	476	1,1

1 UM (§06.32.08.80) er tilsagnsstyret, mens de øvrige to puljer er udbetalingsstyrede.

STØTTE FORDELT PÅ PROGRAMMER I 2018

I 2018 tilgik den største andel af Fondens midler det regionale stabiliseringsprogram for Syrien-Irak med ca. 157,5 mio. kr., hvilket var en stigning på knap 30 mio. kr. sammenlignet med 2017. Den anden tungeste post for Fonden var i 2018 programmet for Afghanistan regionen, som blev støttet med ca. 104,4 mio. kr. Herudover finansierede Fonden det regionale stabiliseringsprogram for Sahel-regionen med ca. 54,6 mio. kr. CVE-programmet med fokus på bekæmpelse af voldelig ekstremisme i Mellemøsten gennemførte aktiviteter for 20 mio. kr., mens indsatser i Ukraine og Georgien blev støttet med ca. 25 mio. kr. Programmerne for Afrikas Horn og maritim sikkerhed i Guineabugten blev af Fonden finansieret med henholdsvis 61 mio. kr. og 6,2 mio. kr. i 2018.

Derudover finansierede Fonden bl.a. indsatser i Libyen og Tunesien for hhv. 6,5 mio. kr. og 2,3 mio. kr. Slutteligt støttede Fonden aktiviteter under det internationale atomagentur (IAEA) med 1 mio. kr. og organisationen for forbud mod kemiske våben (OPCW) med 600.000 kr. Endeligt bidrog Fonden til indsatser i rammen af FN med knap 36,8 mio. kr.

Figur 2: Fordelingen af Fondens midler på regioner og tematiske indsatser i 2018

I 2019 vil Freds- og Stabiliseringsfonden i alt indeholde ca. 480 mio. kr., hvor af 88,9 mio. kr. kommer fra Forsvarsministeriet, mens Udenrigsministeriet bidrager med 380 mio. kr. i udviklingsbistandsmidler samt 11,2 mio. kr. i ikke-udviklingsbistandsmidler.

FREDS- OG STABILISERINGSFONDENS GEOGRAFISKE FOKUSOMRÅDER

Afrikas Horn

Etiopien

Kenya

Somalia

Guineabugten

Ghana

Nigeria

Mellemøsten og Nordafrika

Irak

Jordan

Libanon

Libyen

Tunesien

Syrien

Asien

Afghanistan

Sahel

Burkina Faso

Mali

Niger

Østeuropa

Georgien

Ukraine

REGIONALE PROGRAMMER

SYRIEN-IRAK

Det regionale stabiliseringsprogram for Syrien og Irak, der dækkede perioden 2016-2018, havde til hensigt at bidrage til bekæmpelsen af ISIL og andre ekstremistiske elementer i begge lande samt at fremme en inklusiv politisk løsning på konflikten i Syrien og et mere stabilt og inklusivt Irak. Efter anmodning om forlængelse fra partnere, løber enkelte aktiviteter ind i 2019. Ved udgangen af 2018 blev et nyt treårigt stabiliseringsprogram (2019- 2021) vedtaget med et samlet budget på 397 mio. kr. Både det forrige og nye program er først og fremmest målrettet de umiddelbare stabiliseringsbehov i regionen og støtte til moderate aktører, der udgør et alternativ til ekstremisme.

Det samlede budget for perioden 2016-2018 udgjorde 568 mio. kr. En del af midlerne blev tilført i løbet af programmets levetid. I tillæg til bidrag fra Freds- og Stabiliseringsfonden indbefattede programmet 20 mio. kr. fra Det Arabiske Initiativ samt 135 mio. kr. fra Udenrigsministeriets udviklingsmidler. I løbet af 2018 blev der specifikt fra Fonden fordelt 164 mio. kr. til programmets tre tematiske indsatsområder: 1) Politisk dialog og fredsopbygning, 2) modstandsdygtighed og hurtig mobilisering, samt 3) lokal sikkerhed og regeringsførelse.

Blandt indsatserne i 2018 kan nævnes:

- Fortsat støtte til den FN-ledede politiske proces med henblik på at fremme en politisk løsning på konflikten i Syrien. Ud over at støtte FN's Særlige Udsending for Syrien (UNDP) støttede programmet to civilsamfundsorganisationer; Baytna og The Day After, som fremmer et moderat og demokratisk syrisk civilsamfund.
- Støtte til FN's minerydningsorganisation (UNMAS) i Irak til minerydningsaktiviteter bl.a. i befriede områder såsom Anbar, Salah Al Din og Ninewah. Danmark har i 2018 også støttet minerydningsaktiviteter gennem amerikanske Tetra Tech i Syrien.
- Støtte til stabiliseringsindsatser gennem FN's Funding Facility for Stabilisation (FSF) og Syria Recovery Trust Fund (SRTF). I Irak støttes

stabiliseringsindsatser i samarbejde med den irakiske regering, lokale myndigheder og UNMAS, så internt fordrevne kan vende tilbage til de nyligt befriede områder. Projekterne omfatter bl.a. genetablering af vandforsyning og strøm samt genopbygning af skoler og hospitaler. Tilsvarende støttede Danmark basale stabiliseringsindsatser i befriede områder i Syrien gennem SRTF, der med dansk hjælp har ydet støtte til basal reetablering af lokale landbrug i Raqqa-provinsen.

- Fortsat dansk støtte til Civilberedskabsorganisationen "De Hvide Hjelme" i Syrien, som siden 2013 har leveret kritiske rednings- og beredskabsydelser primært i oppositionskontrollerede områder.
- Støtte til "The International, Impartial and Independent Mechanism to Assist in the Investigation and Prosecution of Those Responsible for the Most Serious Crimes in Syria" (IIIM), som har til opgave at indsamle, behandle og vurdere bevismateriale med henblik på et fremtidigt retsopgør i Syrien samt NGO'en "Commission for International Justice and Accountability" (CIJA). Danmark støttede også politi- og retssektoerprogrammet Access to Justice and Community Security (AJACS) indtil september 2018, hvor donorkredsen bag AJACS tog beslutning om at udfase støtten til programmet.
- Støtte til FN's indsats for at fremme reformer af den irakiske sikkerhedssektor, herunder til at understøtte det irakiske parlaments og civilsamfundets inddragelse i tilsynet med sikkerhedssektorreformerne. Danmark støttede FN's indsats med finansiering, herunder til træning af politifolk i samarbejde med Rigspolitiet. En dansk politirådgiver er tilknyttet FN i Bagdad.
- Støtte til aktiviteterne under FN's program for forsoning i Irak (IRP) med det formål at indlede en omfattende irakisk-ledet forsoningsproces med fokus på de tidligere ISIL-kontrollerede områder. Processen skal fremme betingelserne for en varig og stabil fredssituation i Irak og forhindre en genopblussen af sekteriske konflikter.

Bagdad i december 2018: Udenrigsminister Anders Samuelsen indgår aftale om yderlig dansk støtte til UNMAS

MINERYDNING I IRAK

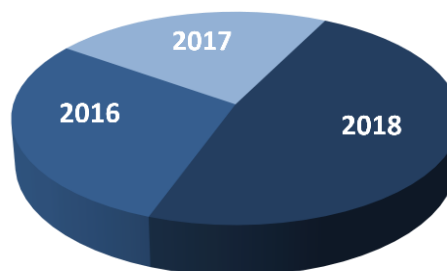
Lureminer og andre sprængstoffer udgør fortsat en kritisk hindring for effektive stabiliseringsindsatser og internt fordrevnes muligheder for at vende tilbage til områder, som er blevet befriet fra ISIL i Irak. Derfor har Danmark ydet støtte til minerydning i både Irak og Syrien.

I det vestlige og nordvestlige Irak arbejder FN's minerydningsorganisation (UNMAS) tæt sammen med de irakiske myndigheder og med FN's stabiliseringsprogram på at identificere og rydde kritisk infrastruktur for sprængstoffer. I løbet af årets første ni måneder blev 16.200 eksplosive efterladenskaber fra krigen og 1.155 improviserede bomber (IED'er), herunder 760 selvmordsbælter, ryddet fra de befriede områder.

Rydningen er en forudsætning for at arbejdet med at genopbygge broer, skoler, hospitaler, vandforsyning, strømforsyning osv. kan igangsættes. Det anslås at ca. 4 mio. irakere er vendt tilbage til de områder, som de flygtede fra, mens ca. 1,8 mio. irakere stadig er internt fordrevne.

I 2018 har Danmark støttet UNMAS' arbejde i Irak med 44,5 mio. kr., hvilket bringer den totale danske støtte til UNMAS i Irak op på 92,5 mio. kr. siden 2016.

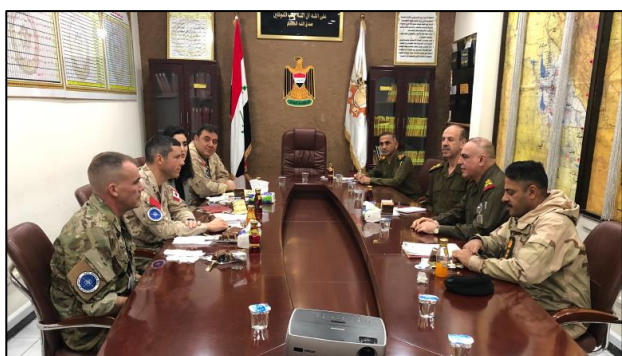
Bidrag til UNMAS

- 2016 - 27 mio. kr.
- 2017 - 21 mio. kr.
- 2018 - 44,5 mio. kr.

På baggrund af en anmodning fra NATO har Danmark i 2018 bidraget med to eksperter inden for hhv. logistik og HR til NATO's kapacitetsopbygningsindsats i Irak. Under kortere besøg i Bagdad har eksperterne ydet rådgivning inden for deres respektive områder til enheder i eller under det irakiske forsvarsministerium i rammen af NATO's indsats. Logistikrådgiverens fokus har bl.a. været på mulighederne for at implementere et Nationalt Codification Bureau (NCB) med det formål at skabe grundlaget for et moderne, effektivt og transparent logistiksystem. Projektet er afgrænset til implementering af et NATO Codification System i det irakiske forsvarsministerium. Rådgiveren inden for HR-området har arbejdet på at etablere et train-the-trainer program med det formål at styrke HR-træningen i det irakiske forsvarsministerium.

Et sekundært projekt har været at etablere et train-the-trainer projekt med henblik på at styrke den brugerbaserede HR IT-træning i det irakiske forsvarsministerium. Begge projekter støttes af NATO Mission Iraq (NMI) samt internationale samarbejdspartnere. Indsatsen fortsætter i 2019.

Det danske Hjemmeværns logistikrådgiver under møde med den irakiske hærs logistikafdeling.

BEKÆMPELSE AF VOLDELIG EKSTREMISME I MELLEMØSTEN

Fonden har siden 2016 støttet et regionalt pilotprogram til forebyggelse og bekæmpelse af voldelig ekstremisme (knap 60 mio. kr. fra 2016-2019) med fokus på at styrke ISIL-frontlinjestaterne Libanon, Jordan og Iraks kapaciteter til at forebygge og bekæmpe terrorisme. Programmet, der udfases i 2019, har i implementeringsperioden kom-

plementeret andre danske og multilaterale indsatser i regionen, er en pionerindsats på et komplekst og følsomt område.

Der er et betydeligt behov i regionen for at styrke respekten for retsstatsprincipperne i forbindelse med terrorsager, herunder domsfældelse på baggrund af beviser frem for tilståelser. Det behov er øget efter den militære sejr over ISIL i Irak. Danmark støtter derfor, at FN, i samarbejde med nationale politiskoler, har leveret træning af efterforskere, anklagere, forsvarsadvokater og dommere i bl.a. indsamling, analyse og sikring af beviser, forberedelse af retssager mv. Erfaringerne fra de første træningsforløb er omsat til træningsmanualer på arabisk, der er tilpasset de tre landes nationale lovgivninger.

Blokering af kilder til finansiering er en af de mest effektive måder til at imødegå terrorisme. Derfor har kapacitetsopbygning af de tre partnerlandes nationale, finansielle efterretningsenheder ('Financial Intelligence Units') været en prioritet. En dansk seniorrådgiver gennemførte træningskurser af stab, bistod ved installation af et FN-udviklet IT-system og udarbejdede en risikoanalyse for Jordan. Irak deltog aktivt i kurser, udarbejdede en national strategi for bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering og underskrev en samarbejdsaftale med Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet (SØIK) under et delegationsbesøg i Danmark. Projektet blev udfaset i 2018. Denne bilaterale danske pilotindsats forventes videreført af et større, flerårigt program finansieret af EU's stabiliseringsinstrument.

På internationalt plan er der stigende fokus på nødvendigheden af at inddrage lokale aktører i tidlige, forebyggende indsatser. Via støtte til det internationale kommunesamarbejde 'Strong Cities Network' har Danmark været med til at etablere lokale forebyggelsesnetværk i en række kommuner i Libanon og Jordan. Netværkene vurderes at være de første eksempler i Mellemøsten på permanente, kommunalt forankrede strukturer for koordination og understøttelse af lokale initiativer fokuseret på at forebygge og modgå radikaliserings. Indsatsen tager udgangspunkt i relevante elementer af den danske forebyggelsesmodel, hvor kommunalt ejerskab spiller en central

rolle i forebyggelsen af radikaliserings og inspireres af erfaringer fra både danske kommuner og Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme under Udlændinge- og Integrationsministeriet. De dansk støttede indsatser sker i tæt koordination med de nationale regeringer. Med inspiration fra erfaringer under projektet blev lokal forebyggelse et element i Libanons nye nationale strategi for forebyggelse af voldelig ekstremisme. Programmet bevilligede i 2018 midler til, at Libanons nyoprettede, nationale koordinationsenhed under premierministerens kontor kunne fremme gennemførelse af denne lokalsamfundsindsats.

Forebyggelsesnetværket i Saida Kommune, Libanon, underviser skolelærere fra kommunen og den nærliggende UNRWA-flygtningelejr, Ein El Hilweh, i forebyggelse af radikaliserings blandt unge.

Endelig bidrager indsatsen til 'strategisk modkommunikation' online i Irak via troværdige lokale stemmer. De imødegår ISIL's budskaber og ideologi samt fremmer forsoning i gennem dialog og positive, realistiske fortællinger.

UKRAINE

I 2018 blev det besluttet at etablere et nyt freds- og stabiliseringsprogram for Ukraine. Programmet har til formål at forbedre Ukraines kapacitet til at håndtere situationen i det østlige Ukraine gennem målrettet støtte til ukrainske myndigheder og forsvarsinstitutioner med henblik på at fremme stabilitet og sikkerhed i Danmarks østlige nærområde. Programmet har et samlet budget på 120 mio. kr. for perioden 2018–2021.

Udenrigsministeriets støtte har til formål at styrke lokal sikkerhed og sammenhængskraft

gennem kapacitetsopbygning af både borgergrupper og lokale myndigheder med henblik på at kunne levere bedre borgerservice og sikkerhed i området op til den såkaldte kontaktlinje. Desuden støttes driften af to centre for juridisk rådgivning. Støtten bliver implementeret som en del af UNDP's overordnede 'Recovery and Peacebuilding Programme' målrettet det østlige Ukraine. Programmet samfinansieres med EU og en række andre lande og styres fra et projektimplementeringskontor i byen Kramatorsk i Donetsk-provinsen.

Forsvarsministeriets aktiviteter i programmet støtter i 2018 bl.a. uddannelsen af ukrainske soldater og instruktører gennem et sprogofficersbidrag til den canadiske træningsmission i Ukraine, Operation UNIFIER, samt udsendelse af en rådgiver til NATO's forbindelseskontor i Ukraine, der har bidraget til udvikling af civile kompetencer i forsvars- og sikkerhedssektoren inden for bl.a. reformimplementering. Endvidere støttes Ukraines væbnede styrker gennem støtte til den igangværende reform af forsvaret. Konkret støttes bl.a. videreuddannelse af civile ansatte ved det ukrainske forsvar, medicinsk rehabilitering, træning af enheder fra det ukrainske forsvar (i partnerskab med Canada og Storbritannien), kapacitetsopbygning af maritime specialoperationsstyrker og revision af uddannelsesmæssige doktriner i det ukrainske militær i retning af NATO-standarder.

Dansk soldat underviser ukrainske soldater i forbindelse med britisk-ledet træning i Dnipro.

SAHEL

Medio 2018 blev Danmarks første regionale freds- og stabiliseringsprogram for Sahel-regionen afsluttet. Programmet, der i 2013 blev lanceret med Mali,

Niger og Burkina Faso som prioritetslande, havde en samlet størrelse på 125 mio. kr. Det andet regionale program for Sahel blev godkendt i 2018. Det har et samlet budget på 166 mio. kr., heraf 45 mio. kr. i bidrag fra Norge, som indgår i et delegeret partnerskab med Danmark om programmet. Det afsluttede program har været komplementært til danske landeprogrammer i Mali, Burkina Faso og Niger, hvilket også gælder for det nye program. Det har fokuseret på regional dialog og forsoning mellem forskellige befolkningsgrupper, skrøbelighed, demokratisk kontrol med sikkerhedssektoren samt imødegåelse af voldelig ekstremisme og organiseret kriminalitet. Indsatserne har omfattet:

- Støtte til Danish Demining Group og Centre for Humanitarian Dialogue, der i grænseområdet mellem Burkina Faso, Mali og Niger kapacitetsopbygger lokalsamfund til at håndtere lokale konflikter.
- Støtte til øget demokratisk kontrol med sikkerhedssektoren i Mali, Niger og Burkina Faso igennem National Democratic Institute i samarbejde med Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces.
- Støtte til et regionalt FN-program (UNODC) til bekæmpelse af voldelig ekstremisme og organiseret kriminalitet. Herudover blev der ligeledes givet støtte til et etårigt projekt i 2017, The Sahel Maghreb Research Platform, udført af Dansk Institut for Internationale Studier sammen med Voluntas, med fokus på analyse af de skiftende sikkerhedsdynamikker i regionen. Formålet har været at bidrage overordnet til policy-udvikling for Danmarks engagement i regionen.

Sideløbende med programmet har Hjemmeværnet støttet kapacitetsopbygning af den maliske nationalgarde i samarbejde med Frankrig og bidraget med instruktørstøtte til det regionale træningscenter Ecole de Maintien de la Paix (Skolen for fredsbevaring) i Bamako, som Forsvarsministeriet også har støttet med finansiering til afholdelse af kurser.

Danmark har desuden i samarbejde med Frankrig bidraget med 7,5 mio. kr. til en fælles indsatsstyrke for den regionale sammenslutning G5 Sahel. Styrken består af tropper fra G5-landene Mali, Burkina Faso, Niger, Tchad og Mauretania og har til formål at bekæmpe terrorisme og grænseoverskridende organiseret kriminalitet som bl.a. smugling af migranter, narkotika og våben. De danske midler er

hovedsageligt gået til at forstærke styrkens muligheder for at imødegå truslen fra improviserede sprængladninger. I relation hertil er der også ydet støtte til et pilotprojekt gennem Institute for Security Studies (ISS) "Evidence-based analytical support to the G5-Sahel Joint Force", der har fokuseret på arbejdet med monitorering og kapacitetsopbygning af G5 fællesstyrken.

Overordnet set har det første freds- og stabiliseringsprogram for Sahel opnået vigtige resultater og demonstreret, at de udvalgte aktiviteter har ramt ind i de betydelige sikkerhedsmæssige udfordringer som Mali, Burkina Faso og Niger står over for. Den vanskelige sikkerhedskontekst er blevet forværret i løbet af programmets levetid og har til tider gjort det vanskeligt for partnerne at arbejde i området, men aktiviteterne har kunnet fortsætte takket være partnernes gode netværk i regionen og solide lokale kendskab. Det har vist sig afgørende at have en "bottom-up" tilgang til konfliktløsning, som tager højde for komplekse, lokale dynamikker og den grundlæggende skrøbelighed i regionen, der udgør rodårsager til eks. irregulær migration, og dette har partnerne haft både kapacitet og ekspertise til at løfte. Den forværrede sikkerhedssituation i det centrale Mali og grænseområdet mellem Mali, Burkina Faso og Niger har indflydelse på aktiviteterne langsigtet effekt, men har samtidigt tydeliggjort relevansen af indsatserne, hvoraf mange vil fortsætte under det nye program. De udfordringer som programmet har sigtet mod at bidrage til at løse kræver langsigtede indsatser, og der er ingen hurtige eller nemme løsninger på de mange sikkerhedsmæssige udfordringer i Sahel.

Formålet for det nye freds- og stabiliseringsprogram for Sahel er at bidrage til stabilitet, retssikkerhed og sikkerhed i Sahelregionen. Programmet strækker sig fra 2018-2021 og vil i høj grad bygge videre på aktiviteterne og erfaringerne fra det første program. Nye elementer er yderligere støtte til G5 fællesstyrken, herunder støtte til udvikling og implementering af et menneskerettighedsrammeverk, som har til formål at sikre styrkens respekt for menneskerettighederne samt styrke tilliden mellem tropperne og lokalbefolkningen. Desuden ydes der fortsat materielstøtte til styrken gennem EU i form af sikkerhedsudstyr, ligesom en militær-rådgiver med base i Bamako vil blive finansieret under støtten.

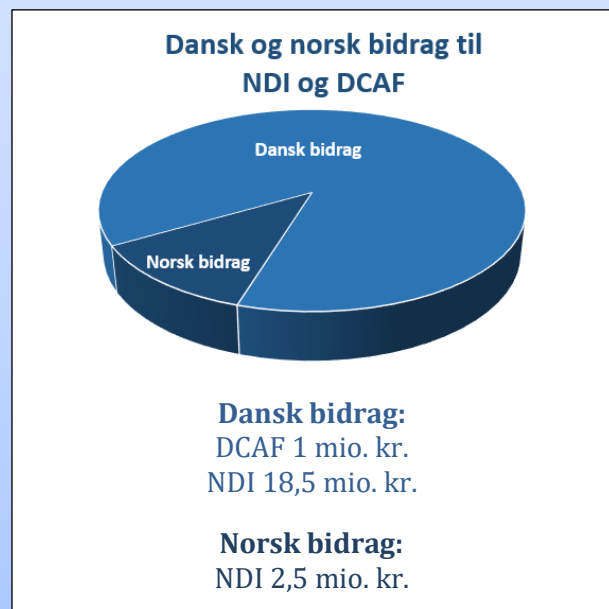
Parlamentarikere fra Mali, Burkina Faso og Niger mødes i Bamako i juni 2015 for at erfaringsudveksle

DEMOKRATISK KONTROL MED SIKKERHEDSSEKTOREN I SAHEL

Støtten til National Democratic Institute (NDI) og The Geneva Centre for the Democratic Control of Armed Forces (DCAF) er gået til deres arbejde med at styrke demokratisk kontrol over sikkerhedssektoren i Mali, Burkina Faso og Niger. Dette er sket gennem kapacitetsopbygning og træning af parlamentarikere og civilsamfund i alle tre lande. Man har arbejdet tæt sammen med sikkerheds- og forsvarskomitéerne i de respektive Nationalforsamlinger og fokuseret på at fremme koordination og erfaringsudveksling komitéerne imellem, bl.a. ved at arbejde for at harmonisere relevante lovtekster på tværs af landene, koordinere indsamling af data om sikkerhedshændelser i de tre lande og identificere huller i sikkerhedslovgivning og -politik. Parlamentsmedlemmerne er desuden mødtes med indbyggere i det fælles grænseområde, Liptako-Gourma, for at få et førstehåndsindtryk af de sikkerhedsmæssige udfordringer, som lokalbefolkningerne står over for.

På civilsamfundssiden har støtten haft til formål at kapacitetsopbygge en lang række lokale civilsamfundsorganisationer fra de tre lande med fokus på øget involvering af lokalbefolkningen i demokratisk kontrol over sikkerhedssektoren. Organisationerne er bl.a. blevet trænet i fortalervirksomhed og rapportering om sikkerhedssituationen, ligesom de har deltaget i fælles workshops med parlamentarikere og repræsentanter fra de tre landes forsvarsministerier med henblik på at fremme samarbejdet parterne imellem.

I perioden 2013-2018 har Danmark, med norsk co-finansiering, støttet NDI og DCAF med i alt 22 mio. kr. I 2018 udgjorde støtten 5 mio. kr. Engagementet har bidraget til verdensmål 16 - fred, retfærdighed og stærke institutioner.

AFGHANISTAN-REGIONEN

I 2018 påbegyndtes en tredje fase af freds- og stabiliseringsindsatsen for Afghanistan dækkende perioden 2018 til 2020. Programmet bygger videre på de forudgående to faser, hvoraf den seneste afsluttedes ved udgangen af 2017. Under den nye fase fastholdes fokus på de strategiske engagementer inden for stabilisering af Afghanistan og regionen for at underbygge Danmarks interesser i forhold til at forebygge transnationale trusler, adressere rodårsager der udspringer af skrøbelighed, fremme regional stabilitet og støtte regional udvikling. Erfaringerne fra de to forudgående faser er integreret i den nye fase, herunder forsøgsprojekt under fase II om tillidsskabende aktiviteter mellem regionale sikkerhedsaktører.

Fase III fokuserer primært på Afghanistan og komplementerer de øvrige danske indsatser i Afghanistan, herunder udviklingsbistanden, den humanitære indsats og den militære indsats, som er beskrevet i Landepolitikpapiret for Afghanistan 2018-2020. Tredje fase har et samlet budget på 308,25 mio. kr.

Under programmet støttes rets- og sikkerhedssektorerne i Afghanistan, navnlig de afghanske sikkerhedsstyrker (politi og militær) og tillidsskabende aktiviteter mellem regionale sikkerhedsaktører. Derudover bidrages til fred og forsoning gennem mindre dialoginitiativer.

Freds- og stabiliseringsprogrammet for Afghanistan havde i 2018 en samlet bevilling på 102 mio. kr. Følgende konkrete indsatser i 2018 kan fremhæves:

- Afghansk politi blev støttet gennem Law and Order Trust Fund for Afghanistan via et delegeret samarbejde med EU, som i løbet af 2018 blev overført til UNDP.
- Støtte til finansiering af den afghanske hær gennem NATO's Afghan National Army Trust Fund.
- Dialogskabende aktiviteter, herunder konferencer med deltagelse af repræsentanter fra

bl.a. Afghanistan og Pakistan.

- Støtte til uddannelse af kommende militære ledere på det afghanske officersakademi, herunder kvindelige officerskadetter.

Danmark støtter gennem freds- og stabiliseringsprogrammet for Afghanistan uddannelse og træning i krigens love og grundlæggende menneskerettigheder til kommende militære ledere, herunder kvindelige officerskadetter.

I november 2018 annoncerede udenrigsministeren på Geneve ministerkonferencen om Afghanistan, at Danmark desuden ville støtte et konkret dialogskabende initiativ med 2,2 mio. kr., der understøtter den afghanske regerings fredsforhandlinger med Taliban.

AFRIKAS HORN

Anden fase af freds- og stabiliseringsprogrammet for Afrikas Horn (2015-medio2018) blev afsluttet i 2018, mens en ny fase for perioden 2018 til 2022 blev igangsat. Anden fase af programmet har bidraget til dansk interessevaretagelse gennem en række væsentlige konkrete resultater for regionen og for Danmarks sikkerhed og velstand.

Programmet har bl.a. støttet konflikthåndtering omkring etableringen af den føderale statsstruktur i Somalia, bidraget til forøget myndighedstilstedeværelse på tværs af Somalia, samt rehabiliteret hundredevis af al-Shabaab afhoppere med henblik på at bekæmpe voldelig ekstremisme og terrorisme. Danske rådgivere og militære instruktører har trænet kenyanske og ugandiske styrkebidrag til AMISOM forud for udsendelse til Somalia i blandt andet bekæmpelse af improviserede sprængladninger (C-IED) samt civilt-militært samarbejde. Dansk støtte har også bidraget til udvikling af den Østafrikanske Reaktionsstyrkes (EASF) kapacitet, så styrken nu vurderes at kunne gennemføre ikke-komplekse missioner i mindre skala, samt støttet træning af afrikanske militære, politi og civile i overholdelse af menneskerettigheder og folkeretslige forpligtelser via samarbejdet med International Peace Support Training Centre.

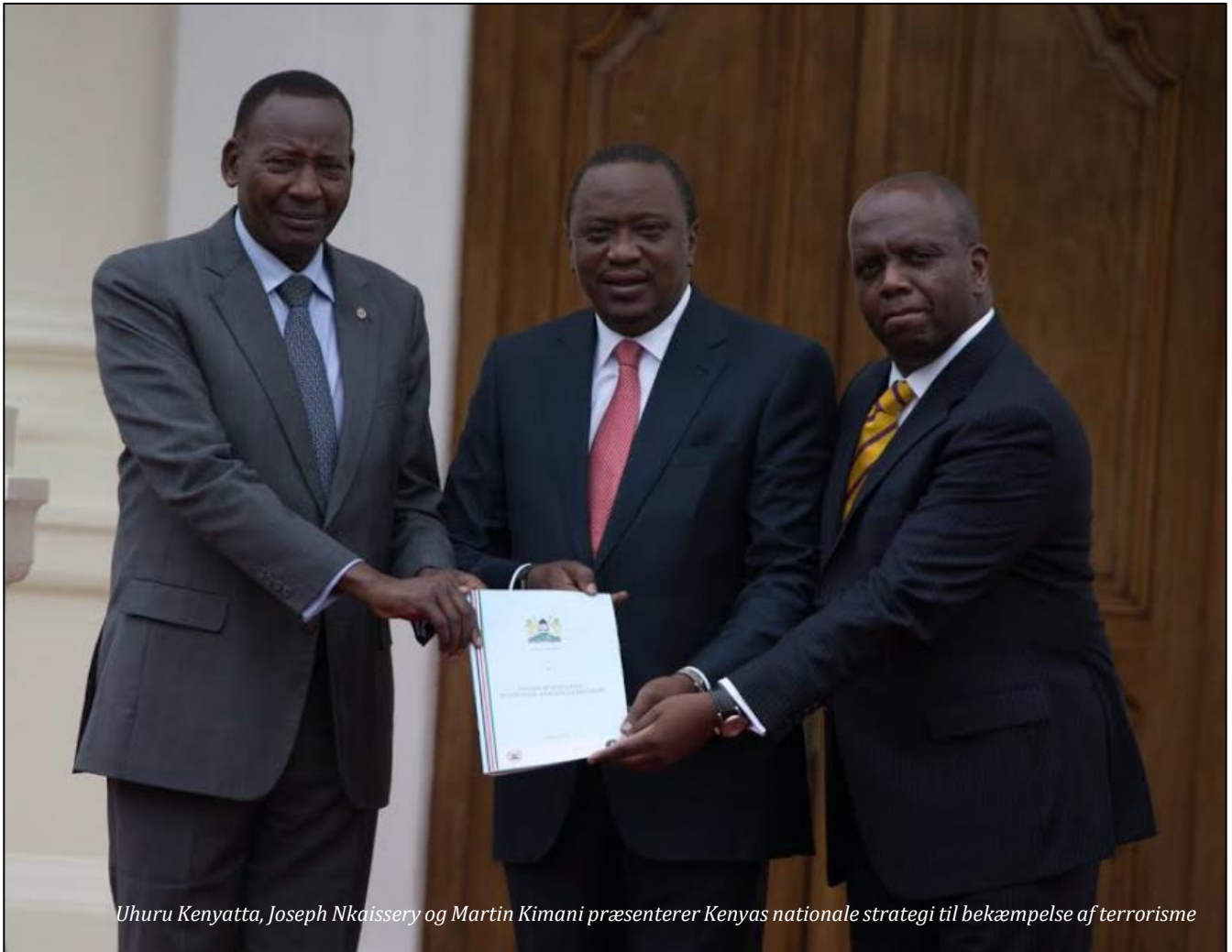
Gennem en række indsatser har programmet desuden bidraget til kampen mod pirateri og forbedret regional maritim sikkerhed, herunder gennem styrket kystvagtskapacitet og ved at muliggøre retsforfølgelse af arresterede pirater og overførsel af dømte til fængsler, der lever op til internationale standarder, i Somalia. Også den kenyanske flådes evne til at udøve myndighedshåndhævelse til søs er blevet forbedret med dansk støtte, herunder med indvielsen af en bro og navigationssimulator i 2018. Desuden har indvielsen af testfaciliteter til skibsmotorer øget den kenyanske flådes evne til at udøve myndighedskontrol i egne farvande.

Samtidig har programmet i Etiopien bidraget til at øge myndighedernes kapacitet til at bekæmpe pengevidvask og terrorfinansiering, hvilket har været medvirkende til igangsættelsen af en række højtprofilerede korrupsionssager. Som et

resultat af et tæt partnerskab mellem Politiets Efterretningstjeneste og de kenyanske myndigheder anvender Kenya nu dele af den "danske model" til tidlig påvisning, håndtering af radikalisering og voldelig ekstremisme. Endelig har programmet bidraget til en øget bevidsthed i Kenya omkring sikring af farlige biologiske stoffer og imødegåelse af biologiske trusler.

Både den nuværende og tidligere fase af programmet opererer med en høj risikoprofil. Om end programmet kan fremvise resultater har der også været udfordringer, der har undermineret programfremskridt. Det gælder bl.a. forsinkelser på grund af politiske faktorer som valget i Kenya i 2016 og undtagelsestilstanden i Etiopien, sikkerhedsudfordringer og mangel på overholdelse af menneskerettighederne. Programmet har ikke desto mindre formået at fremme danske værdier gennem bl.a. beskyttelse af børn og sårbare grupper i AMISOM-aktiviteter og regional fredstøtteuddannelse, gennemført menneskerettigheds-træning i fængsler, og styrket kvinders politiske deltagelse i Somalia. Især det regionale politiske klima har været udfordrende på trods af forbedringer i Kenya og tøjbruddet i Etiopien i løbet af den sidste del af programperioden. Spændingerne mellem Somalias forbundsregering og de føderale medlemsstater samt en forværret sikkerhedssituation har været en udfordring for programmets aktiviteter i Somalia. Øget indflydelse og interessevaretagelse på tværs af Hornet fra særligt Golfen har bidraget til en turbulent regional kontekst.

Den nye og tredje fase af det regionale stabiliseringsprogram for Afrikas Horn 2018-2022 er igangsat. Formålet med programmet er at bidrage til fred og stabilitet i regionen ved at styrke lokale, nationale og regionale aktørers kapacitet og evne til at håndtere konflikt og usikkerhed, imødegå trusler og udøve legitim myndighedshåndhævelse. Programmet bygger i vid udstrækning videre på indsatserne under den anden fase, men tager samtidig et mere regionalt fokus på imødegåelse af voldelig ekstremisme. Det sker gennem et samarbejde med IGAD samt et større fokus på grænseoverskridende kriminalitet til lands og til vands, der bidrager til voldelig ekstremisme, gennem et nyt samarbejde med FN's Kontor for Narkotika og Organiseret Kriminalitet (UNODC). Det firårige program beløber sig til 219 mio. kr.

Uhuru Kenyatta, Joseph Nkaissery og Martin Kimani præsenterer Kenyas nationale strategi til bekæmpelse af terrorisme

BEKÆMPELSE AF VOLDELIG EKSTREMISKE PÅ AFRIKAS HORN

I rammen af PREVENT-engagementet har Politiets Efterretningstjeneste (PET) siden 2013 samarbejdet med sikkerhedsmyndigheder i Kenya om forebyggelse af radikaliserings og voldelig ekstremisme, herunder særligt al-Shabaab-medlemmer. Partnerskabet er et strategisk myndighedssamarbejde, som handler dels om videndeling idanske sociale- og sikkerhedsmyndigheders samarbejde om at forebygge radikaliserings, populært kaldet den danske model eller Århus modellen, dels om kompetenceudvikling af kenyanske sikkerhedsmyndigheder i exit af voldelige ekstremister fra voldelige ekstremistiske miljøer.

Samarbejdet har leveret markante resultater – ikke mindst i kraft af et stærkt ejerskab hos de kenyanske partnere – og på flere områder har man fra kenyansk side omsat og oversat de danske redskaber og erfaringer til den kenyanske kontekst. Det afspejles bl.a. på policy-siden i det såkaldte ”disengagement programme”, som den kenyanske regering lancerede i 2018. Programmet er en ramme for håndtering af afhoppere og hjemvendte al-Shabaab-medlemmer og er stærkt inspireret af den danske exit-tilgang. PET og Kenyas National Counter Terrorism Centre fortsatte i 2018 udbygningen af disengagement programmet bl.a. ved at træne fængsels- og prøveløsladelsesmedarbejdere i exit-tilgangen.

Engagementet understøtter verdensmål 16 om fred, retfærdighed og stærke institutioner, der bl.a. sigter mod at mindske alle former for vold og relaterede dødsfald (undermål 16.1). Engagementet har samlet set en ramme på 7 mio. kr. hvoraf ca. 1,65 mio. kr. blev anvendt i 2018. Engagementet, der oprindeligt løb indtil 2017, er blevet forlænget til udgangen af 2019.

MARITIM SIKKERHED I GUINEABUGTEN

Danmark afsluttede i 2018 første fase af et program med fokus på at forbedre den maritime sikkerhed i Guineabugten, hvor dansk skibsfart har betydelige, kommercielle interesser. Programmet udsprang af den danske strategi mod pirateri og væbnet røveri til søs i 2015-2018. Det danske engagement er blevet mødt med stor anerkendelse for den maritime prioritering og indsats i såvel internationalt regi, herunder det multilaterale forum *G7 Friends of the Gulf of Guinea Group* (G7++FoGG), som blandt staterne i Vestafrika.

Indsatserne i 2018 omfattede bl.a.:

- Fortsat støtte til EU-programmet Gulf of Guinea Interregional Network (GoGIN) med øremærkede bidrag til de regionale maritime koordinationscentre, landenes juridiske regler og systemer mhp. retsforfølgelse af pirater.
- Fortsat støtte til IMO til styrkelse af havnesikkerhed
- Fortsat udsendelsen af maritim militær-rådgivertil ambassaden i Abuja, som identificerer aktiviteter, der kan styrke lokale og regionale kapaciteter til at imødegå udfordringer relateret til pirateri og røveri til søs.
- Kapacitetsopbygning af maritime styrker i Cameroun mhp. at uddanne og øve praktiske færdigheder som sanitet, "boarding" af skibe, navigation samt bevissikring.
- Gennemførelse af et operationsplanlægningskursus i Guineabugten, i samarbejde med USA og Frankrig, mhp. at forbedre kyststaternes evne til at planlægge maritime operationer nationalt, regionalt og internationalt.
- Infrastrukturstøtte til ECOWAS, i samarbejde med tyske udviklingsagentur GIZ, i form af en radiomast og installation af radioer for at færdiggøre det maritime operationscenter i Cape Verde.
- Fortsat dansk deltagelse i G7++FoGG

Med afsæt i det nye, maritime prioritetspapir forventes en ny fase af programmet at blive lanceret i 2019. Fokus ventes at være på fremme af maritim sikkerhed og maritim "governance" i Guineabugten.

Kursister og instruktører på FS MISTRAL's "flight deck".

ØVRIGE PROJEKTER OG STRATEGISKE INDSATSER

NATO'S FORSVARSKAPACITETSOPBYGNING – GEORGIEEN OG TUNESIEN

Ved Topmødet i Wales i 2014 lancerede NATO et kapacitetsopbygningsinitiativ (*Defence and Related Security Capacity Building Initiative*) med henblik på at bidrage til at stabilisere NATO's nærområde og at støtte NATO's partnere. Som en del af initiativet blev der iværksat kapacitetsopbygningspakker til enkelte lande, herunder Georgien og Jordan, på baggrund af konkrete anmodninger.

Efterfølgende er der iværksat indsatser i yderligere partnerlande, og senest ved NATO Topmødet i juli i 2018 blev der lanceret et kapacitetsopbygningsinitiativ i Tunesien. Danmark har fra starten støttet NATO's kapacitetsopbygningsindsats med personel og økonomiske bidrag til NATO's kapacitetsopbygningsfond. I 2018 har Danmark således fortsat sit engagement i Georgien og dels støttet med en militær rådgiver, som i en nordisk-baltisk ramme har bidraget til opbygning af et NATO-Georgien Fælles Trænings- og Evalueringscenter (*NATO-Georgia Joint Training and Evaluation Centre*). Desuden har Danmark doneret midler til at støtte implementering af kapacitetsopbygningspakken til Georgien, som ud

over etableringen af træningscentret også omfatter indsatser inden for bl.a. logistik, indkøb samt strategisk og operativ planlægning.

Efter lanceringen af et kapacitetsopbygningsinitiativ i Tunesien, som omfatter indsatser inden for bl.a. cyber defence, bekæmpelse af improviserede sprængladninger og specialstyrkeområdet, ydede Danmark i efteråret 2018 også støtte til implementering af indsatsen i Tunesien, gennem en donation til NATO's kapacitetsopbygningsfond. Som omtalt på side 10 har Danmark desuden støttet NATO's kapacitetsopbygningsindsats i Irak.

Det danske Hjemmeværns militære rådgiver ved JTEC i Georgien

LIBYEN

Indsatsen i Libyen har det overordnede formål at bidrage til stabilisering af konfliktramte områder i Libyen samt at fremme opbakning til og deltagelse i lokale valgprocesser. Danmark støttede i 2018 et nyt projekt med fokus på afholdelse af lokalvalg i Libyen i 2018-2019 med 6,54 mio. kr. fra Freds- og Stabiliseringsfonden. Indsatsen omfatter støtte til den Centrale Komité for Lokalvalg i Libyen (CCMCE) og komiteens arbejde inden for fire specifikke indsatsområder; (1) støtte til udbredelse af befolkningens kendskab til lokalvalg (2) teknisk støtte til registrering af vælgere (3) støtte til kapacitetsopbygning og (4) teknisk støtte til inddragelse af kvinder og personer med handicap i valgprocessen. Det danske bidrag bliver udmøntet via et delegeret samarbejde med den amerikanske regerings udviklingsorganisation (USAID). Den primære implementeringspartner for projektet er International Foundation for Electoral Systems (IFES), der har mange års

erfaring med afholdelse af valg i demokratier under udvikling.

Danmark støtter desuden i perioden 2017-2019 *Stabilization Facility for Libya* med 10 mio. kr. fra Freds- og Stabiliseringsfonden. Stabiliseringsfacilitetens formål er at styrke de legitime og internationale anerkendte libyske statsautoriteter og fremme national enhed. Aktiviteterne implementeres af UNDP i samarbejde med den libyske regering, lokale myndigheder og NGO'er. Indsatserne omfatter bl.a. genopbygning af kritisk infrastruktur samt styrkelse af lokale myndigheders kapaciteter i forhold til serviceydelser samt lokal konfliktløsning.

Træning af den Centrale Komité for Lokalvalg i Libyen (CCMCE). © Niklas Kabel Pedersen

رقم المركز	اسم المركز	المنطقة
010001	بنيان الزوية	بلدية سلقية
010002	شعاع التوبة	سلوق الغربية
010003	التفويض جوى العير	سلوق الغربية
010004	التفويض إبراهيم الخزامي	عمر الخنجر
010005	بنيان الطابون	الطابون
010006	بنيان بنوعس	بنوعس
010007	التفوضية	جريدة الشرقية
010008	التفوية	جريدة الغربية
010009	برج الحصى	السك
010010	ماسككو	ماسككو
010011	الحذف	الحذف
010012	وادي العاب للتعليم الاساسي	وادي العاب

شارك في انتخاب مجلسك البلدي
البلدية بلديتك
والقرار قرارك

www.ccmce.ly
info@ccmce.ly
www.facebook/ccmce

Informationsmateriale til vælgerregistrering fra The International Foundation for Electoral Systems (IFES), der er udarbejdet i forbindelse med afholdelse af lokalvalg i Libyen.

FN'S FRED SOPBYGNINGSFOND

Det blev i 2018 besluttet at bidrage med 100 mio. kr. over en treårig periode til FN's Fredsopbygningsfond. FN-Fonden arbejder for stabiliseringen af lande, der har været, er eller kan blive ramt af voldelige konflikter. Det sker gennem hurtig, fleksibel og risikovillig finansiering af konfliktløsnings- og stabiliseringsindsatser. Fredsopbygningsfonden er en del af FN's Fredsopbygningsarkitektur, og FN's generalsekretær, Antonio Guterres, har gjort Fonden til et centralt element i reformen af FN's freds- og sikkerhedsarbejde. Fonden finansierer på nuværende tidspunkt over 200 projekter i 27 lande. Som led i sin reform af freds- og sikkerhedssøjlen i FN, ønsker FN's generalsekretær at femdoble Fondens årlige budget og udvide antallet af modtagerlande.

Fredsopbygningsfonden har ikke et geografisk fokus, men hovedparten af FN-Fondens finansiering går til afrikanske lande, hvor der er et højt konfliktniveau. Af danske prioritetslande, der har modtaget støtte fra Fonden, kan nævnes bl.a. Mali, Somalia, Niger og Myanmar. Fonden støtter bl.a. etableringen af statslige funktioner i de områder i Somalia, der er befriet fra al-Shabaabs kontrol samt inklusion af kvinder og unge i den praktiske gennemførelse af fredsaftalen i det centrale Mali.

DANMARKS FN-PULJE

Under Freds- og Stabiliseringsfonden er der etableret en såkaldt FN-pulje, som i 2018 var på 4 mio. kr. med fokus på FN's fredsbevarende arbejde. I 2018 gik midlerne overordnet set til områderne uddannelse og anvendelsen af teknologi, der understøtter evnen til at gennemføre beskyttelse af civile. Der var tillige fokus på at støtte projekter, der understøtter bestræbelserne på at nedbringe antallet af dræbte FN-soldater.

Konkret blev der givet støtte til uddannelse af FN-stabsofficerer og udviklingen af et bataljonschefskursus ved FN's *Train the Trainers Centre* i Uganda. Ved FN's *Signals Academy* doneredes midler til afholdelsen af et fire-ugers kursus i udnyttelse af informations- og kommunikationsteknologi i FN's fredsbevarende missioner. Kursisterne skal efterfølgende dele det indlærte med

deres kolleger. Danmark har også støttet udarbejdelsen af en håndbog om FN's fredsbevarende arbejde til de udsendte i FN-missionerne samt udviklingen af materiale med fokus på arbejdet med sensitive informationer og efterretninger i FN-missionerne. Der skal herunder bl.a. udvikles en instruktørpakke, så materialet nemt kan formidles. Endelig har medarbejdere fra Forsvarets Veterancenter med midler fra FN-puljen besøgt FN-hovedkvarteret i New York for at orientere om de danske erfaringer på veteranområdet. Besøget kom i stand pba. en anmodning fra FN.

Veterancenteret orienterer FN-ansatte om danske erfaringer på veteranområdet, juni 2018.

DET INTERNATIONALE ATOMAGENTUR, IAEA

Det Internationale Atomenergiagentur (IAEA) spiller en væsentlig rolle i det internationale samfunds bestræbelser på at sikre medlemslandenes overholdelse af Traktaten om Ikke-spredning af Atomvåben (NPT) af 1968, der er hjørnesteinen i den internationale indsats for at hindre spredning af atomvåben.

I 2018 har Danmark støttet tre af IAEA's centrale indsatser. For det første har Danmark støttet IAEA's fond for nuklear sikring, der bidrager til indsatser med henblik på at reducere risikoen for radiologisk eller nuklear terrorisme. Den danske støtte til IAEA skal både bidrage til at forbedre de enkelte landes evne til at håndtere nuklear sikring gennem kapacitetsopbygning, styrke rammeværket for nuklear sikring globalt samt understøtte kapaciteter til at forhindre kriminell og terrorrelateret aktivitet, der involverer nukleart eller radiologisk materiale. Bevillingen løber fra 2018-2021.

Danmark har i 2018 ligeledes støttet IAEA's arbejde med at overvåge Irans efterlevelse af atomaftalen om Irans atomprogram (kaldet Joint Comprehensive Plan of Action), der blev indgået i 2015 mellem Iran og EU3+3 (Frankrig, Tyskland og UK plus Kina, Rusland og USA). Et helt centralt element er aftalens monitoreringsmekanisme, som forestås af IAEA, der således har en afgørende rolle i forhold til at monitorere og verificere aftalen. IAEA's arbejde er afgørende for at kunne fastslå, hvorvidt der sker reel efterlevelse af alle forpligtelser fra iransk side og sikre, at Iran ikke udvikler atomvåben. Konkret går danske midler bl.a. til at betale for udsendelse af inspektører samt udtagelse og analyse af prøver, drift af laboratorier mv. Bevillingen dækker perioden 2017-2019.

Slutteligt har Danmark i 2018 støttet IAEA's mulighed for at overvåge Nordkoreas atomprogram. Nordkoreas atomprogram udgør både en regional og global sikkerhedstrussel, og programmet strider mod forpligtelserne i den nukleare ikke-spredningstraktat, Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (NPT). Det danske bidrag til IAEA's Nordkorea-enhed har bl.a. været med til at forbedre agenturets evne til at overvåge Nordkoreas atomprogram samt at indsamle, analysere og anvende information herom. Midlerne er bl.a. gået til indkøb af satellitbilleder og til træning af og udstyr til IAEA-inspektører. Bevillingen løber fra 2018-2019.

RETNINGSLINJER FOR FREDS- OG STABILISERINGSFONDEN

Den Interministerielle Samtækningsstyrelse godkendte i 2018 reviderede retningslinjer for Freds- og Stabiliseringsfonden (*Guidelines for the Peace and Stabilisation Fund*). Revisionen blev gennemført på baggrund af anbefalingerne i den evaluering, der blev gennemført af Fonden i 2014, såvel som den omfattende revision af Danidas Aid Management Guidelines, der blev gennemført i 2017. Revisionen tager højde for Fondens tværministerielle finansierings- og beslutningsstruktur, men sikrer samtidig en mere strømlinet tilgang på tværs af de danske finansieringsinstrumenter ift. levering af indsatser i skrøbelige og konfliktprægede kontekster.

FREDS- OG STABILISERINGSFONDEN I 2019

I 2019 vil fokus for det samtænkte danske stabiliseringsengagement være på fortsat implementering af de flerårige programmer for hhv. Ukraine, Sahel-regionen, Afghanistan-regionen og Afrikas Horn, såvel som Danmarks bidrag til FN's fredsofbygningsfond, der alle blev godkendt i 2018. Den næste fase af Syrien-Irak programmet starter op og en ny indsats for maritim sikkerhed i Guinea-bugten forventes godkendt med henblik på opstart i 2019. Derudover er der også i 2019 afsat midler til fleksibelt og hurtigt at kunne respondere i krisesituationer og ved andre muligheder, der måtte understøtte Fondens prioriteter.